

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

INŠPEKCIA V SOCIÁLNYCH VECIACH

Číslo spisu: [REDAKOVANÉ]

Číslo záznamu: [REDAKOVANÉ]

PROTOKOL O VÝSLEDKU DOZORU

PRI VYKONÁVANÍ OPATRENÍ SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY

ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY PEZINOK

Na základe poverenia č. [REDAKOVANÉ] a jeho dodatku č. 1 zo dňa [REDAKOVANÉ] vykonali poverení zamestnanci Inšpekcie v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ISV“) dozor podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) v rozsahu plnenia povinností pri vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa ustanovenia:

- § 20 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. – povinnosť poskytovať dieťaťu a jeho rodičom sociálne poradenstvo a pomoc na odstránenie alebo zmiernenie dôsledkov rozporu záujmov medzi rodičmi dieťaťa a dieťaťom, najmä využitím vhodných opatrení,
- § 20 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z. – povinnosť zisťovať rodinné pomery, bytové pomery a sociálne pomery dieťaťa na účely výkonu funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa,
- § 20 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. – povinnosť uskutočniť po ustanovení do funkcie kolízneho opatrovníka s rodičmi informatívny pohovor v ustanovenej lehote a s ustanovenými náležitosťami,
- § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. – povinnosť zhodnotiť situáciu dieťaťa a rodiny, posúdiť možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa a určiť mieru ohrozenia dieťaťa.

Dozorovaným subjektom podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, Moyzesova 2, 902 01 Pezinok, IČO: 30794536 (ďalej len „úrad“ alebo „dozorovaný subjekt“) a dieťa, pre ktoré vykonával v dozorovanom období opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dieťa“).

Dozor začal dňa 23. 08. 2023 a dozorovaným obdobím bol čas od 01. 10. 2022 do 23. 08. 2023.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa pri výkone dozoru postupuje primerane podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“), jeho ustanovení § 8 až § 13, ak samotný zákon o inšpekcii v sociálnych veciach neustanovuje inak.

Poverení zamestnanci ISV na výkon dozoru v rozsahu nevyhnutnom vzhľadom na predmet dozoru využili oprávnenia podľa ustanovenia § 11 zákona o kontrole v štátnej správe a vyžiadali si od dozorovaného subjektu súvisiacu spisovú dokumentáciu dieťaťa¹ (ďalej len „spisová dokumentácia“). ISV vo svojich zisteniach vychádzala z takto získaných informácií.

¹ Číslo spisovej dokumentácie: [REDAKOVANÉ]

ZISTENÉ NEDOSTATKY

Dozorom bolo zistené, že dozorovaný subjekt si NESPLNIL POVINNOSTI PODĽA ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z., a to podľa:

- I. ustanovenia § 20 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z.
- II. ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z.

I. NESPLNENIE POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 20 ODS. 3 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „orgán SPODaSK“), ktorý vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka na základe rozhodnutia súdu vo veciach úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu uskutoční po ustanovení do funkcie kolízneho opatrovníka s rodičmi informatívny pohovor v ustanovenej lehote a s ustanovenými náležitosťami.

Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 103/2018 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 103/2018 Z. z.“) v ustanovení § 31a ods. 1 určuje takúto lehotu na vykonanie informatívneho pohovoru ako 20 dní odo dňa doručenia uznesenia súdu o ustanovení orgánu SPODaSK za opatrovníka, ktorý má dieťa v konaní vo veciach úpravy rodičovských práv a povinností zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

Účelom informatívneho pohovoru je potom zabezpečenie informovanosti rodičov o postavení, právomociach a činnosti kolízneho opatrovníka a o možnostiach odbornej pomoci dieťaťu a rodičom zo strany úradu a zo strany ďalších právnických a fyzických osôb.

1. Zo spisovej dokumentácie vyplynulo, že úrad bol uznesením Okresného súdu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súd“) zo dňa [REDAKOVANÉ] ustanovený za kolízneho opatrovníka dieťaťa v konaní o návrhu [REDAKOVANÉ] na nariadenie neodkladného opatrenia, v konaní o návrhu [REDAKOVANÉ] na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k dieťaťu a vzájomnom návrhu [REDAKOVANÉ] na zmenu úpravy styku a nariadenie výchovného opatrenia, na čas do právoplatného skončenia konania vo veci.² Aj napriek tomu, že v ten istý deň súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, nezanikla úradu povinnosť uskutočniť informatívny pohovor, nakoľko toto uznesenie ešte nenadobudlo právoplatnosť. Keďže [REDAKOVANÉ] dieťaťa [REDAKOVANÉ] voči rozhodnutiu súdu odvolanie, vo veci rozhodol Krajský súd v [REDAKOVANÉ] dňa [REDAKOVANÉ] tak, že potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie. Právoplatné uznesenie bolo orgánu SPODaSK doručené elektronicky dňa [REDAKOVANÉ]. V spisovej dokumentácii sa však nenachádza záznam o uskutočnení informatívneho pohovoru s rodičmi, ako ani záznam, resp. pozvánka na informatívny pohovor odoslaná obom rodičom dieťaťa, ktorou by bolo preukázané, že si úrad svoju povinnosť podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. splnil.

II. NESPLNENIE POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 73 ODS. 2 PÍSM. E) DEVIATEHO BODU ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

Podľa ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. orgán SPODaSK zhodnocuje situáciu dieťaťa a rodiny, posudzuje možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa a určuje mieru ohrozenia dieťaťa.

²

záznam č. [REDAKOVANÉ]

Vyhláška č. 103/2018 Z. z. špecifikuje, že sa miera ohrozenia dieťaťa určuje a prehodnocuje na základe zhodnotenia situácie dieťaťa a rodiny a posúdenia možností rodičov a podľa závažnosti vyhodnotenej situácie dieťaťa sa miera ohrozenia dieťaťa určuje ako situácia bez ohrozenia dieťaťa, ako nízka miera ohrozenia, ako stredná miera ohrozenia alebo ako vysoká miera ohrozenia.

Situácia bez ohrozenia dieťaťa sa určuje ak život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa nie sú ohrozené. V tomto prípade sa plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa (ďalej len „plán sociálnej práce“) nevyhotovuje.

Ak je určená nízka miera ohrozenia dieťaťa, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa je alebo môže byť ohrozený a je potrebné sledovať vývoj situácie dieťaťa a opakovane prehodnotiť mieru ohrozenia dieťaťa.

Stredná miera ohrozenia dieťaťa sa určuje, ak je priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa ohrozený a je potrebné vo zvýšenej miere sledovať vývoj situácie dieťaťa a opakovane prehodnotiť mieru ohrozenia dieťaťa.

V prípade, ak sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti alebo sú život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa vážne ohrozené a je potrebné vykonať úkony na zabezpečenie náhradného rodinného prostredia alebo na zabezpečenie prijatia dieťaťa do centra alebo opatrenia podľa ustanovenia § 27 zákona č. 305/2005 Z. z. a/alebo ak sú život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa vážne ohrozené a je potrebné sústavne sledovať vývoj situácie dieťaťa a priebežne prehodnocovať mieru ohrozenia dieťaťa, určuje sa vysoká miera ohrozenia dieťaťa.

Miera ohrozenia dieťaťa je určená individuálne vo vzťahu ku konkrétnemu dieťaťu a to aj v prípade súrodencov. Podľa ustanovenia § 29 ods. 3 vyhlášky č. 103/2018 Z. z. spisová dokumentácia obsahuje okrem iného informácie o miere ohrozenia dieťaťa a odôvodnenie jej určenia, o členovi rodiny alebo inej blízkej osobe a subjektu, ktorý sa priamo podieľal na zhodnotení situácie dieťaťa a rodiny.

1. Počas dozorovaného obdobia, kedy bol úrad dňa [REDAKOVANÉ] ustanovený do funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa v konaní o návrhu [REDAKOVANÉ] na nariadenie neodkladného opatrenia, v konaní o návrhu [REDAKOVANÉ] na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k dieťaťu a vzájomnom návrhu [REDAKOVANÉ] na zmenu úpravy styku a nariadenie výchovného opatrenia, vyplynula dozorovanému subjektu povinnosť podľa ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. zhodnotiť situáciu dieťaťa a rodiny, posúdiť možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa a určiť mieru ohrozenia dieťaťa.
2. Spisová dokumentácia obsahuje záznam s názvom: „Šetrenie pomerov v rodine a určenie miery ohrozenia dieťaťa“³ zo dňa [REDAKOVANÉ], ktorý však obsahuje iba „Záznam z vykonania šetrenia pomerov zo dňa [REDAKOVANÉ]“, jeho obsahom sú najmä nasledujúce stručné informácie:

³ záznam č. [REDAKOVANÉ]

- a) o bytových pomeroch otca dieťaťa a nákladoch na domácnosť,
- b) o výške vyživovacej povinnosti [REDACTED],
- c) o voľnočasových aktivitách [REDACTED] s dieťaťom z pohľadu [REDACTED],
- d) o styku dieťaťa s druhým rodičom: „[REDACTED] odmieta styk s [REDACTED]“ – z pohľadu [REDACTED] dieťaťa, bez zistených/popísaných dôvodov tohto odmietania,
- e) o komunikácii medzi rodičmi a dieťaťom a medzi rodičmi navzájom iba výlučne z pohľadu [REDACTED], nie dieťaťa,
- f) o súrodeneckých väzbách z pohľadu [REDACTED], konkrétne: „[REDACTED]“ – úrad v tejto súvislosti bližšie nezisťoval dôvod [REDACTED]
- g) o všeobecnej lekárke a odborných lekároch dieťaťa, avšak bez ďalších podrobností preverujúcich informácie od [REDACTED] dieťaťa – a teda, či [REDACTED] zabezpečuje všetky zdravotnícke vyšetrenia dieťaťa, ktoré si vyžaduje aktuálny zdravotný stav dieťaťa,
- h) o základnej škole, ktorú dieťa navštevuje, ako aj informáciu: „priemerné výsledky“, bez zistených detailnejších informácií o týchto výsledkoch, nakoľko [REDACTED] úrad [REDACTED], že prospech dieťaťa v škole sa výrazne zhoršil.

Z predmetného záznamu taktiež nevyplýva, že dieťa sa počas „vykonania šetrenia pomerov“ nachádzalo v domácnosti, resp. v jeho prirodzenom rodinnom prostredí, čo z pohľadu ISV nie je žiaduce, aj vzhľadom na šesť žiadostí [REDACTED] o informáciu, kde sa nachádza [REDACTED] dieťa, adresované úradu. Úrad v zázname iba opísal izbu dieťaťa ako: „Samostatná izba plne prispôbená potrebám [REDACTED]“. Spisová dokumentácia ale neobsahuje informáciu o zistených potrebách dieťaťa a teda nie je zrejmé, na základe čoho úrad uvedené konštatoval. Samotné určenie miery ohrozenia dieťaťa však v zázname s názvom: „Šetrenie pomerov v rodine a určenie miery ohrozenia dieťaťa“⁴ absentuje, ako aj overenie informácií získaných od [REDACTED], na základe ktorých by úrad mohol objektívne posúdiť možnosti rodičov riešiť situáciu dieťaťa a rodiny, nezahrnul ďalších príbuzných a blízke osoby dieťaťa do zhodnotenia na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa a neurčil mieru ohrozenia dieťaťa. Na základe vyššie uvedených skutočností možno konštatovať, že dozorovaný subjekt počas dozorovaného obdobia, kedy bol ustanovený do funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa, si nespínil povinnosť podľa ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. Dôležitosť zhodnotiť situáciu dieťaťa a rodiny, posúdiť možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny je jednoznačne určená tým, že od splnenia si tejto zákonom danej povinnosti sa nutne odvíja ďalší postup orgánu SPODaSK pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

3. Úrad neskôr dňa [REDACTED] vypracoval „Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodičmi, alebo osobou ktorá sa osobne stará o dieťa“⁵, v ktorom opísal určenie miery ohrozenia: „nízka bez ohrozenia dieťaťa“ s odôvodnením: „Komunikácia medzi rodičmi neexistuje. [REDACTED] je od [REDACTED] neodkladným opatrením do osobnej starostlivosti [REDACTED] s [REDACTED] sa [REDACTED] odmieta stretnúť. Rodina absolvovala psychologicko-poradenský proces na RPPS, v akreditovanom subjekte [REDACTED]. [REDACTED] nátlakovo a verbálne agresívne atakuje všetky inštitúcie v okolí [REDACTED] – základná škola, pediater, obecná a štátna polícia, ÚPSVaR a dožaduje sa ochrany [REDACTED] pred „bandou“

⁴ záznam č. [REDACTED]

⁵ záznam č. [REDACTED]

maloletých a opätovné zverenie [REDAKOVANÉ] do svojej starostlivosti. [REDAKOVANÉ]. KO bolo navrhnuté výchovné opatrenie, ktoré bolo [REDAKOVANÉ] schválené, [REDAKOVANÉ] sa voči nemu [REDAKOVANÉ].“ Ani napriek takto neskoršie určenej miere ohrozenia a jej odôvodneniu, ISV nemôže považovať povinnosť úradu podľa ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. za splnenú, nakoľko v spisovej dokumentácii absentuje zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, a teda postup úradu ISV považuje za formálny a neobjektívny. Taktiež zo spisovej dokumentácie nie je zrejmé, kedy úrad zistil všetky informácie od dieťaťa, ktoré použil v opise určenia miery ohrozenia dieťaťa, keď úradný záznam z [REDAKOVANÉ]⁶ je až zo dňa [REDAKOVANÉ] – a teda až mesiac po tomto opise, resp. určení miery ohrozenia, ktorá teda nevychádzala z aktuálnej situácie.

4. ISV v tejto súvislosti upozorňuje, že úrad za účelom určenia miery ohrozenia dieťaťa nezistil [REDAKOVANÉ] a samotný úrad len konštatuje, že [REDAKOVANÉ]. Úrad tiež považuje [REDAKOVANÉ] za tzv. „preferenčného rodiča“ – teda zvýhodneného, čo konkrétne uvádza v rámci úloh plánu, ktoré má plniť [REDAKOVANÉ] dieťaťa priebežne. Plán však v tejto súvislosti neobsahuje žiadne konkrétne kroky/opatrenia úradu ani to, ako má vlastne podľa názoru alebo odborného pohľadu úradu dôjsť k „akceptovaniu a nezasahovaniu [REDAKOVANÉ] do povinností [REDAKOVANÉ] (ako preferenčného rodiča)“. Plán bol vypracovaný bez [REDAKOVANÉ] účasti a následne bez [REDAKOVANÉ] oboznámenia o tom, že úrad bude realizovať aj takúto úlohu, ktorá si bez pochyb vyžaduje [REDAKOVANÉ] aktívnu účasť. Rovnako úrad pristúpil k úlohám [REDAKOVANÉ] a dieťaťa samotného. Úrad taktiež nezhodnotil ani výstupy a ani účinnosť rodinou absolvovaného poradenského procesu a opatrení, ktoré pre rodinu vykonával akreditovaný subjekt a ani objektívne nezhodnotil riziká ohrozenia dieťaťa v otvorenom prostredí vrstovníckej skupiny, ktorá podľa [REDAKOVANÉ] na dieťa negatívne vplýva, a na ktoré [REDAKOVANÉ] počas celého dozorovaného obdobia úrad dôrazne a intenzívne upozorňovala.

⁶

záznam č. [REDAKOVANÉ]

I. Podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. orgán SPODaSK ktorý vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka dieťaťa, poskytuje dieťaťu, jeho rodičom alebo osobe ktorá sa osobne stará o dieťa, sociálne poradenstvo a pomoc na odstránenie alebo zmiernenie dôsledkov rozporu záujmov medzi rodičmi dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a dieťaťom alebo medzi deťmi navzájom, najmä využitím vhodných opatrení.

II. Podľa ustanovenia § 20 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z. orgán SPODaSK pri výkone funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa zisťuje rodinné pomery, bytové pomery a sociálne pomery dieťaťa na účely výkonu funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa.

Z predloženej spisovej dokumentácie neboli zistené také skutočnosti, ktorými by bolo preukázané nepĺnenie uvedených povinností úradu, nakoľko bolo zistené, že úrad okrem iného komunikoval s rodičmi dieťaťa a dieťaťom (osobne, telefonicky alebo písomne); úrad navrhol súdu zaviazať rodičov a dieťa podrobiť psychologickému poradenstvu a zaviazať ■■■■■ povinnosťou odblokovania e-mailovej a telefonickej komunikácie s ■■■■■ a primeraného informovania ■■■■■ o skutočnostiach týkajúcich sa dieťaťa v týždenných intervaloch; úrad zistil rodinné, bytové a sociálne pomery v domácnosti ■■■■■; úrad zabezpečil výchovné opatrenie – odborné psychologické poradenstvo dieťaťu a jeho rodičom v ■■■■■, ktoré v rámci dozorovaného obdobia nebolo poskytnuté, nakoľko ■■■■■ voči uzneseniu súdu prvej inštancie ■■■■■ včas odvolanie, do dňa začatia dozoru nebolo úradu doručené rozhodnutie krajského súdu; úrad komunikoval s pediatričkou ohľadom zdravotného stavu dieťaťa; úrad podával súdu správy a návrhy v súvislosti so situáciou v rodine k prebiehajúcim súdnym konaniam; úrad sa skontaktoval s ■■■■■ a žiadal o vysvetlenie, z akého dôvodu dieťa nechodí do školy, nakoľko bol o tom informovaný ■■■■■, úrad ■■■■■ následne informoval; úrad sprostredkoval rodičom a dieťaťu stretnutie týkajúce sa výberu strednej školy a úrad navrhol súdu, aby bolo dokazovanie doplnené znaleckým dokazovaním, konkrétne prizvaním súdneho znalca z odboru psychológie, konzultanta – psychiatra na posúdenie rodičovských kompetencií, aktuálneho psychického stavu rodičov, ktorý by mohol mať negatívny dopad na fyzické a duševné zdravie dieťaťa a na posúdenie možnosti stretávania sa dieťaťa s ■■■■■ vzhľadom k negatívnemu postojú dieťaťa voči ■■■■■.

ZÁVER

Na základe zistených nedostatkov bol vypracovaný protokol o výsledku dozoru.

V Bratislave dňa [redacted]

Za Inšpekciu v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky:

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]
.....

[redacted]
.....

[redacted]
.....